

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1936 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skuldebrev m. m., dels ock i ämnet väckt motion.

Genom en den 9 januari 1936 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 2, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan omförmälda förslag till

- 1) lag om skuldebrev;
- 2) lag angående införande av lagen om skuldebrev;
- 3) lag angående vissa utfästelser om gåva;
- 4) lag om tillägg till 6 kap. giftermålsbalken;
- 5) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 juni 1928 (nr 279) om arv;
- 6) lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 april 1930 (nr 107) om arvsavtal;
- 7) lag om ändrad lydelse av 10 kap. 11 § handelsbalken;
- 8) lag om pantsättning av lös egendom som innehaves av tredje man;
- 9) lag om ändrad lydelse av 75 § utsökningslagen;
- 10) lag angående ändrad lydelse av 49—51 §§ lagen den 28 juni 1895 (nr 64) om handelsbolag och enkla bolag;
- 11) lag angående tillägg till lagen den 12 augusti 1910 (nr 88) om aktiebolag;
- 12) lag angående tillägg till lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse;
- 13) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse;
- 14) lag angående ändrad lydelse av 23 § lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker;
- 15) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling; samt
- 16) lag angående ändrad lydelse av §§ 5 och 13 förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehäft en inom andra kammaren i anledning av propositionen väckt motion nr 337 av herr *Lundstedt*.

Beträffande det närmare innehållet av ifrågavarande lagförslag får utskottet hänvisa till propositionen, i vilken jämväl givits en framställning av de le-

dande grundsatzerna och en sammanfattande redogörelse för de viktigaste bestämmelserna (s. 57—61).

Förslagets tillkomst. Såsom föredragande departementschefen erinrat, innehåller den svenska lagstiftningen endast ett fåtal bestämmelser rörande skuldebrev. De äro huvudsakligen att finna i 10 § förordningen om nya utsökningslagens införande samt i avtalslagen. I huvudsak är man på detta område hänvisad till den ledning som kan hämtas i rättsvetenskap och praxis.

Frågan om ett lagstiftningsarbete på området, i syfte att åstadkomma fullständigare och efter nutidens krav bättre avpassade lagbestämmelser, har länge stått på dagordningen. Härvid har uppmärksamhet påkallats av det förhållandet att skuldebrevsrätten, sådan den utvecklats här i landet, i betydelsefulla hänseenden skiljer sig från de regler som utbildats i våra nordiska grannländer; detta ehuru de ekonomiska förhållandena i de stycken, som härvid äro av betydelse, icke förete mera djupgående olikheter mellan de nordiska länderna. Redan då år 1909 uppgjordes ett program för fortsatt samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge inom den obligationsrättsliga lagstiftningen, upptogs skuldebrev och dylikt bland de ämnen som borde behandlas. Detta samarbete har senare fortsatts genom särskilda kommittéer och lett till lagstiftning om kommission, handelsagentur och handelsresande, om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, om avbetalningsköp, om försäkringsavtal samt om upplagshus och upplagsbevis.

Därefter har danska regeringen gjort framställning om upptagande av ett samarbete i syfte att ernå enhetliga rättsregler på skuldebrevsrättens område. Denna framställning biträdades såväl från svensk som från finsk och norsk sida, och Kungl. Maj:t uppdrog den 30 april 1931 åt lagberedningen att för Sverige deltaga i arbetet. Detta, som upptogs under hösten 1932, avslutades under förra delen av 1935, då i vartdera av de fyra länderna framlades förslag till lagar om skuldebrev. Dessa förslag äro i huvudsakliga delar överensstämmande. I anslutning till förslaget om skuldebrevslagstiftning har å svensk sida uppgjorts förslag till lagar angående vissa angränsande ämnen, nämligen rörande aktiebrev, vissa gåvoutfästelser och pantsättning av egendom som innehas av tredje man. I den förstnämnda av dessa punkter har väsentlig överensstämmelse uppnåtts med samtliga övriga förslag, i de två senare — vilka ej beröras i de danska och norska förslagen — med det finska förslaget.

Förslagets huvudgrunder. Den föreslagna *lagen om skuldebrev* är indelad i fyra kapitel: allmänna bestämmelser, om löpande skuldebrev, om enkla skuldebrev, samt särskilda bestämmelser angående vissa enkla skuldebrev.

Olika slag av skuldebrev. Av de anförda kapitelrubrikerna framgår, att förslaget i likhet med den gällande rätten skiljer mellan löpande och icke löpande skuldebrev; de senare benämnas enligt förslaget enkla skuldebrev. Liksom för närvarande hänföres till den förra gruppen sådana skuldebrev som äro ställda till innehavaren eller till viss man eller order, och till den senare skuldebrev som äro ställda till viss man. Emellertid skola — i överensstämmelse med en uppfattning som fram-

trätt redan i fråga om den gällande rätten, men ej vunnit allmännare anslutning — såsom löpande räknas även sådana till viss man ställda skuldebrev, som av gäldenären försetts med medgivande till inteckning. Ett sådant skuldebrev blir av icke-löpande natur endast om därom gjorts uttryckligt förbehåll.

En annan avvikelse från den gällande rätten framträder däri, att de till viss man eller order ställda skuldebreven väl, såsom anförts, alltjämt skola vara löpande men dock icke, såsom för närvarande är fallet, skola vara helt likställda med skuldebrev till innehavaren. Den nuvarande ordningen innebär, att ett skuldebrev av denna typ kan göras gällande av en annan innehavare än den person till vilken det är ställt, utan att innehavaren behöver åberopa någon överlåtelse eller annan grund för att han trätt i den förres ställe. Skuldebrev »till viss man eller order» äro sålunda hos oss till sin natur ingalunda överensstämmande med växlar, checkar eller andra s. k. orderpapper. Den svenska rättens regler om dessa skuldebrev överensstämman ej heller med den ordning, som beträffande dem gäller i de övriga nordiska ländernas rätt. Enligt förslaget skulle åstadkommas en sådan överensstämmelse, i det att skuldebrev till viss man eller order skola anses såsom egentliga orderpapper; den som vill göra gällande ett sådant, efter den nya lagens ikraftträdande utfärdat skuldebrev, skall sålunda härleda sin rätt från den, å vilkens namn skuldebrevet ursprungligen lydde, i princip enligt samma grunder som nu gälla i fråga om växlar.

Bland de allmänna bestämmelserna i förslaget första kapitel upptages icke någon definition av begreppet skuldebrev. I lagberedningens motiv framhålles att det torde stå klart för envar att skuldebreven, i stort sett, utgöra ensidiga, till det yttre fristående, skriftliga utfästelser att erlagga penningbelopp. Av denna begreppsbestämning omfattas, enligt förslaget så väl som enligt den gällande rätten, även vissa handlingar, som i allmänhetens språkbruk knappast torde betecknas såsom skuldebrev, nämligen obligationer, ränte- och utdelningskuponger samt motböcker med banker och sparbanker. Att dessa äro hänförliga under förslaget framgår utan någon särskild definition därav, att dessa handlingar i vissa stycken gjorts till föremål för särskilda bestämmelser.

Ett av de viktigaste stadgandena i förevarande kapitel reglerar förhållandet mellan flere personer, som äro gäldenärer enligt en och samma förbindelse. För närvarande är i sådana fall ansvaret i princip delat, efter huvudtalet eller efter någon annan i särskilt fall tillämplig grund. Solidariskt ansvar («en för alla och alla för en») inträder endast på grund av särskilt åtagande. Under åberopande, i huvudsak, av det förhållandet att i praxis sådan utfästelse så gott som alltid plägar avgivas, uppställer förslaget såsom huvudregel att samgäldenärers ansvar skall vara solidariskt. Delning av ansvarigheten skall inträda endast där den kan anses förbehållen.

Då en av flere solidariska samgäldenärer fått till borgenären erlagga gäldens hela belopp, eller eljest mer än vad på honom belöper, äger han regressrätt mot övriga gäldenärer. Deras regressförpliktelse är för närvarande oinskränkt solidarisk; varje medgäldenär är skyldig att till den som betalt erlagga hela det belopp som han erlagt utöver sin egen andel. Denna solidaritet har i förslaget

*De allmänna
bestämmelserna.*

underkastats en viss begränsning. I första hand skall en uppdelning ske så, att varje medgäldenär omedelbart skall ha att erlægga blott sin andel. Om emellertid någon av medgäldenärerna kommit på uppenbart obestånd eller, ändå att så ej är fallet, underlåtit att inom fjorton dagar efter det krav framställts eller meddelande om kravet på ändamålsenligt sätt avsänts erlægga vad på honom belöper, eller om hans vistelseort är okänd, skall en fördelning av hans ansvars-summa på övriga gäldenärer äga rum. Den brist, som hos den ifrågavarande medgäldenären uppkommit eller kan förutses, skall sålunda ej heller enligt förslaget stanna å den som först betalt, utöver vad som motsvarar hans andel; envar av de övriga skall gälda så stor del av bristen som på honom belöper. Regressplikten är m. a. o. enligt förslaget subsidiärt solidarisk. Det faller av sig självt att avvikande överenskommelser äro tillåtna.

Bland övriga ämnen som regleras i detta kapitel är det f. n. i vissa fall om-tvistade spörsmålet angående betalningsorten. Enligt förslaget skall denna i allmänhet vara hos borgenären; endast för vissa särskilda arter av skuldebrev, huvudsakligen obligationer och bankmotböcker, skall betalningsorten vara gäl-denärens affärslokal. Vidare behandlas frågor om förfallotid och skyldighet att erlægga ränta samt de spörsmål som uppkomma, då ett skuldebrev är ställt att betalas i utländskt myntslag. I fråga om ränta regleras endast förhållan-dena efter det kapitalets förfallotid försuttits; i övrigt förutsättes, liksom för närvarande, en uttömmande reglering genom avtal. Där ränta varit utfäst i skuldebrev, skall den avtalade räntesatsen vid alla arter av skuldebrev gälla även i fråga om uppskovsränta (såvitt ej annat särskilt avtalats). I övrigt bibehållas de nuvarande reglerna om uppskovsränta i 9 kap. 10 § handelsbal-ken, till vilka förslaget hänvisar.

Med en viss utvidgning av de i avtalslagen givna, även å skuldebrev tillämp-liga reglerna om avtals ogiltighet, föreslås att där tillämpning av villkor som upptagits i skuldebrev uppenbarligen skulle vara stridande mot gott affärs-skick eller eljest otillbörlig, villkoret må jämkas eller lämnas utan avseende. Med denna bestämmelse avses främst att skydda svaga gäldenärer mot obehö-rigt utnyttjande från borgenärernas sida, men stadgandet kan enligt sin av-fattning även åberopas av en borgenär mot gäldenären.

Slutligen regleras i förevarande kapitel det ansvar, som åvilar överlåtaren av ett skuldebrev emot förvärvaren därav. Liksom enligt den gällande rättens oskrivna regler skall, då fråga ej är om gåva, överlåtaren svara för fordrings-rättens existens, dock under förutsättning av god tro hos förvärvaren. För gäl-denärens betalningsförmåga skall däremot överlåtaren ej svara utan särskilt åtagande.

*De löpande
skuldebreven.*

De löpande skuldebreven utmärkas i främsta rummet av det därmed förena-de godtrosskyddet, och ingående regler härom äro upptagna i förslagets andra kapitel. Godtrosskydd stadgas till förmån både för den som — genom överlä-telse eller pantsättning — förvärvat ett löpande skuldebrev, och för gäldenären. Den förres goda tro skall skydda honom dels mot anspråk från skuldebrevets rätte ägare, om det nämligen förvärvats från någon som ej var rätte borge-nären eller behörig att, såsom fullmäktig eller eljest, förfoga däröver å rätte

borgenärens vägnar, dels ock emot gäldenären, i det att denne avskäres från rätten att mot förvärvaren framställa åtskilliga invändningar som stått honom till buds emot överlåtaren. Dessa invändningar, vilka närmare angivas i förslaget, kunna avse såväl skuldförhållandets uppkomst (t. ex. svek, ocker m. m.) som senare upphävande eller förändring därav (betalning, verkställd kvittning, uppsägning m. m.). Även de invändningar, som skola bibehållas mot en godtroende förvärvare av skuldebrevet, äro närmare behandlade. Angående särskilda invändningar märkes följande. Kvittning med en genfordran, som gäldenären har emot en föregående innehavare av skuldebrevet, är emot en ondtröende förvärvare därav medgiven, ej blott då genfordringen grundar sig på det rättsförhållande som föranlett skuldebrevets utfärdande, utan även eljest, då dess indrivande skulle äventyras genom kvittningsrättens upphörande och nye borgenären uppenbarligen insåg detta då skuldebrevet kom i hans hand. Då en betalning avsett för fallen ränta eller sådan för fallen amortering, som enligt skuldebrevet skall erläggas å däri angiven tid, må invändning därom göras mot en senare förvärvare, även om han skulle hava i god tro antagit, att det ifrågavarande förfallna beloppet vid hans förvärv fortfarande utestått oguldet. Gäldenärens goda tro skyddas på det sätt, att betalning som han erlagt till en obehörig person räknas honom till godo, när mottagaren innehade skuldebrevet och gäldenären ej visste att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas. Vidare föreslås att gäldenär som i god tro erlägger för fallen ränta eller förutbestämd amortering till en person, vilken tidigare innehaft skuldebrevet, skall därigenom bliva definitivt fri från den ifrågavarande betalningsskyldigheten även om beloppet i själva verket erlägges till en obehörig person, i det att betalningsmottagaren redan avhänt sig skuldebrevet. Genom de berörda specialreglerna om betalning av förfallna räntor och amortering, vilka innefatta en av de viktigaste nyheterna i förslaget, avses att möjliggöra att betalning av dylikt belopp skall riskfritt kunna av gäldenären verkställas utan att skuldebrevet vid betalningstillfället behöver företes och förses med kvitto. Redan för närvarande underlåtes detta i stor utsträckning, men detta bruk står icke i överensstämmelse med de nu gällande rättsreglernas innebörd.

Bortsett från det senast berörda ämnet torde förslagets regler om godtroskydd icke innebära några mer betydelsefulla nyheter, såvitt fråga är om skuldebrev till innehavaren. Beträffande skuldebrev till viss man eller order uppställer förslaget den grundsatsen, att en förvärvare eller en betalande gäldenär måste kunna stödja sin goda tro på att överlåtaren eller betalningsmottagaren ej blott innehar skuldebrevet, utan jämväl personligen framstår såsom rätte borgenären eller ombud för denne med hänsyn till handlingens innehåll eller till lydelsen av senare tillkomna överlåtelser eller fullmakter. I fråga om denna s. k. legitimation vid orderskuldebrev förete förslaget, såsom redan anmärkts, en principiell överensstämmelse med växellagstiftningen; åtskilliga avvikelser därifrån föreligga emellertid. Till dels innebära dessa allenast att förslaget till särskild behandling och lösning upptagit spörsmål, som i växelagen lämnats öppna eller hänvisats till bedömande enligt en mera allmänt

hållen formel. Av saklig innebörd är, att förslaget uppställer strängare krav än växellagen för att god tro skall anses föreligga. Å andra sidan måste de överlåtelser, vilka skola ligga till grund för godtrosskyddet, ej i den utsträckning som växelrätten fordrar vara tecknade å själva förskrivningen; de kunna städse jämväl föreligga i form av fristående handlingar.

I en särskild bestämmelse i förevarande kapitel fastslås, att, med visst undantag, överlåtelse eller pantsättning av ett löpande skuldebrev ej blir gällande mot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer, i konkurs eller vid utmätning, förrän handlingen kommit i förvärvarens eller panthavarens besittning.

Närmare regler givas om den för närvarande i svensk lagstiftning så gott som alldeles oreglerade art av värdepapper, som utgöras av kuponger till obligationer och aktiebrev. Det fastslås, att å dessa under vissa närmare angivna betingelser skall tillämpas vad som är stadgat angående skuldebrev, närmare bestämt skuldebrev till innehavaren. För dessa kupongers giltighet föreslås en kort preskriptionstid av tre år (med möjlighet till förlängning genom särskilt förbehåll), och möjlighet beredes för den, som förlorat en kupong, att efter preskriptionstidens utgång likväl erhålla betalning. Härigenom utfylles tillnärmelsevis den lucka i lagstiftningen, som föranledes därav att 1927 års lag om dödande av förkomna handlingar ej erhållit tillämpning å obligationskuponger.

*De enkla
skuldebrevsen.*

Förslagets regler om enkla skuldebrev äro jämförelsevis mindre utförliga, beroende därpå att dylika, hos oss mindre vanliga skuldebrev väsentligen blott hava karaktären av bevismedel och ej äro avsedda att medföra särskilda rättsverkningar med avvikelse från vad som skulle hava gällt, därest något skuldebrev ej utfärdats. I överensstämmelse härmed stadgas, att överlåtelse av enkelt skuldebrev ej medför att nye borgenären erhåller bättre rätt mot gäldenären än överlåtarens hade. Detta innebär att samtliga de invändningar, som stodo gäldenären till buds emot överlåtarens, av honom må framställas även mot förvärvaren, oansett att denne i god tro varit okunnig om invändningen. Innebörden härav preciseras närmare i en särskild bestämmelse angående kvittningsinvändning. Av det enkla skuldebrevets natur följer, att om gäldenären erlägger betalning till någon, som varit borgenär men överlåtit skuldebrevet till annan, gäldenären blir frigjord genom denna betalning under förutsättning att han därvid var i god tro; en uttrycklig bestämmelse härom föreslås. Ett visst godtrosskydd för gäldenären har vidare föreslagits för det fall, att han erlägger betalning till någon som stödjer sin rätt på skriftlig överlåtelse av enkelt skuldebrev. Även om överlåtelser tillkommit genom svek eller annan liknande omständighet och fördenskull är ogiltig, skall gäldenären vara fri från förnyat krav från rätte borgenären; om överlåtelser är falsk eller ogiltig på någon med förfalskning likvärdig grund, t. ex. överlåtarens omyndighet, skall däremot gäldenären trots sin goda tro icke bliva fri.

I fråga om verkan av överlåtelse eller pantsättning av enkelt skuldebrev emot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer upptager förslaget den regeln, att det avgörande momentet skall vara underrättelse (s. k. denuntiation) till skuldebrevsgäldenären om överlåtelser eller pantsättningen; det skall vara

utan betydelse om denna underrättelse verkställes av överlåtaren (pansättaren) eller av den till vilken överlåtelsen (pansättningen) skett. Denna bestämmelse lärer i vissa hänseenden innebära avvikelser från vad för närvarande antages gälla. Även vid överlåtelse till flere skall, under förutsättning av god tro, företräde tillkomma den förvärfvare, om vars förvärfv underrättelse först meddelats gäldenären.

I förslagets fjärde kapitel hava upptagits särskilda bestämmelser om sådana enkla skuldebrev, för vilka i ett eller annat hänseende skall gälla enahanda ordning, som är utmärkande för de löpande skuldebreven. Härvid är till en början fråga om enkla skuldebrev med karaktären av s. k. presentationspapper. Förslaget utgår därifrån, att en i ett enkelt skuldebrev intagen bestämmelse därom, att betalning ej må ske utan att handlingen återställles eller förses med påskrift, ofta ej torde vara avsedd att stadga annat än en ordningsföreskrift, som skall iakttagas där så utan större olägenhet kan ske, och även bortsett härifrån i allmänhet kan upphävas genom en överenskommelse mellan borgenären och gäldenären; följaktligen kan ett sådant förbehåll ej av en tredje man, som i god tro förvärfvat skuldebrevet, åberopas emot gäldenären om denne redan erlagt betalning till en tidigare innehavare av skuldebrevet, utan att anteckning därom skett å handlingen. För vissa särskilda grupper av skuldebrev har emellertid en annan ordning ansetts böra gälla. Om i ett bevis rörande tillgodohavande hos bank intagits sådant presentationsförbehåll, som nyss nämnts, har nämligen banken synts böra vara avskuren från att mot en godtroende förvärfvare av skuldebrevet åberopa en utbetalning, varom i strid mot förbehållet ej skett anteckning å beviset. Denna grundsats erhåller i första rummet tillämpning å s. k. depositionsbevis samt å sparbanksböcker, vilka senare enligt sparbankslagen skola återgiva bl. a. samma lags föreskrift att vid lyftning av insatta medel anteckning skall ske i motboken. Enahanda regel har emellertid ansetts böra gälla även sparkasseböcker med bankaktiebolag, beträffande vilka anteckning i motboken om uttagning redan är lagstadgad, samt överhuvud alla motböcker rörande tillgodohavande hos bank (alltså även kapitalräkningsböcker samt sparkasseböcker med centralkassor för jordbrukskredit), även om något presentationsförbehåll ej skulle hava införts i boken. Med bankböckerna hava ytterligare i förslaget likställts s. k. förlagsbevis och dylika enkla skuldebrev, som äro avsedda för den allmänna rörelsen. I fråga om alla dessa olika slag av skuldebrev har godtrosskydd i förslaget tillerkänts en förvärfvare ej blott i fråga om betalningsinvändning, utan även beträffande kvittningsinvändning och överhuvud alla sådana invändningar, beträffande vilka godtrosskydd gäller vid löpande skuldebrev. Även i fråga om överlåtelses verkan mot överlåtarens borgenärer och om dubbelöverlåtelse hava ifrågavarande fordringsbevis likställts med löpande skuldebrev. I andra hänseenden skola de bibehålla karaktären av enkla skuldebrev. Sälunda föreslås intet godtrosskydd för den som förvärfvat sådant fordringsbevis från obehörig person, ej heller för gäldenär som erlagt betalning till orätt person, i fall då godtrosskydd ej äger rum vid varje enkelt skuldebrev.

Särskilda bestämmelser om vissa enkla skuldebrev.

Emellertid förekommer understundom, och bl. a. rörande motböcker o. dyl.

fordringsbevis som avsetts i det närmast föregående, att i fordringsbeviset av gäldenären införts förbehåll av innebörd att betalning till innehavaren av beviset skall gälla även om han i själva verket ej har någon rätt att uppbara betalningen (s. k. legitimationspapper). Beträffande rättsverkan av dylika förbehåll innebär förslaget en viss inskränkning, i det att gäldenären ej skall äga att till sin befrielse mot rätte borgenären åberopa en betalning till annan innehavare av fordringsbeviset, i fall gäldenären vid betalningen åsidosatt skälig aktsamhet i fråga om prövning huruvida innehavaren var rätt borgenär eller behörigt ombud för denne; gäldenärens godtrosskydd skall alltså vid ifrågasvarande enkla skuldebrev ej vara mera omfattande än som är föreslaget i fråga om skuldebrev till viss man eller order. Beträffande sparbanksböcker skola förbehåll av denna art överhuvud ej få träffas. Härtill återkommer utskottet i det följande.

Promulgationslagen.

I särskilt förslag till *lag angående införande av lagen om skuldebrev* bestämes, att den nya lagstiftningen skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1937. Å skuldebrev, som tillkommit dessförrinnan, skall emellertid i princip äldre lag äga tillämpning. Detta innebär bl. a. att sådana skuldebrev till viss man eller order, som finnas utfärdade då lagen träder i kraft, även därefter skola gälla i varje innehavares hand. I särskilda delar, bl. a. angående överlåtelses verkan mot överlåtarens borgenärer och angående gäldenärens rätt till vissa invändningar mot ny innehavare av löpande skuldebrev, skola nya lagens bestämmelser äga tillämpning jämväl å äldre skuldebrev, som överlåtits efter nya lagens ikraftträdande; detta gäller sålunda gäldenärens rätt till invändning om betalning av ränta och viss amortering även där den icke föranlett anteckning å skuldebrevet.

Aktiebrev.

I ett förslag till *lag angående tillägg till lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag* föreslås reglering av frågan om godtrosskydd för förvärvare av aktiebrev. I fråga om de fåtaliga aktiebrev, som äro ställda till innehavaren, innebär förslaget full likställighet med vad som föreslås angående skuldebrev till innehavaren, vilket i god tro förvärvats från annan än rätte ägaren eller behörigt ombud för denne. Detta torde väsentligen överensstämma med vad som för närvarande utan stöd av särskilda lagbestämmelser antages gälla. Mera ingripande är förslaget i fråga om de — till antalet alldeles övervägande — aktiebrev som äro ställda till viss man. Dessa uppfattas för närvarande, i saknad av uttryckliga bestämmelser, i allmänhet såsom icke-löpande värdepapper; en viss oklarhet föranledes emellertid av den starkt utbredda förekomsten av överlåtelser in blanco. Förslaget innebär, att aktiebrev av detta slag skola, i fråga om skydd för förvärv i god tro från obehörig innehavare, likställas med den nya lagstiftningens skuldebrev till viss man eller order. Detta skall gälla även sådana aktiebrev, som redan utfärdats. Den som före lagens ikraftträdande förlorat ett till viss man ställt aktiebrev skall emellertid kunna bevara den vidsträcktare rätt till talan mot godtroende förvärvare som enligt äldre lag tillkommer honom; härför erfordras att han före den 1 januari 1939 gör ansökan om aktiebrevets dödande eller mot innehavaren instämmer talan om bättre rätt till detta.

De nya reglerna äro avsedda att gälla ej blott aktiebrev, som utgivits av bo-

lag vilka äro hänförliga under allmänna aktiebolagslagen, utan jämväl aktiebrev, som utgivits av bank- och försäkringsaktiebolag. I sådant syfte föreslås ändringar i *lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse* och i *lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse*.

I propositionen framlägges även ett förslag till *lag angående vissa utfästelser om gåva*. Detta ämne sammanhänger med skuldebrevslagstiftningen på det sätt, att denna erfordrar bestämmelser angående gåvor, som ske genom utfärdande eller överlåtelse av skuldebrev eller genom efterskänkande av fordran enligt ett sådant. Det har emellertid ansetts lämpligt att i detta sammanhang i lag uppställa regler angående utfästelser om gåva av penningar eller lösöre, skuldebrev eller andra värdepapper, ävensom fordringar för vilka något skuldebrev ej utställts. För närvarande anses att ett ofullbordad löfte om gåva av lös egendom i allmänhet ej är bindande, vare sig emot den som avgivit utfästelsen eller emot hans borgenärer eller dödsbodelägare. Härifrån antages bestå ett — till sin närmare avgränsning omtvistat — undantag för de fall, då gåvoutfästelse sker i form av skuldebrev. Jämväl enligt förslaget skall en utfästelse om gåva av lös egendom, så länge gåvan ej fullbordats, i allmänhet vara oförbindande. Härifrån föreslås emellertid undantag dels i fråga om utfästelse som gjorts i skuldebrev eller annan urkund, vilken blivit till gåvotagaren överlämnad, dels ock för de fall, där omständigheterna vid en muntlig utfästelses tillkomst utmärka att den var avsedd att komma till allmänhetens kännedom. De gåvoutfästelser, som skett på något av de sålunda angivna sätten, skola omedelbart bliva bindande för givaren; däremot erhålla de ej i och för sig giltighet mot givarens borgenärer. Härför erfordras städse att en gåvoutfästelse blivit fullbordad. Detta sker i allmänhet därigenom att utfästelsens föremål överföres i gåvotagarens besittning; för särskilda fall föreslås avvikande föreskrifter. Även där en ofullbordad gåvoutfästelse är bindande för givaren medges honom att genom återkallelse av utfästelsen undandraga sig dess fullgörande i vissa fall där dylik rätt syntes krävas av billigheten, nämligen dels då givarens förmögenhetsvillkor försämrats, dels då gåvotagaren gjort honom märklig orätt; allt under betingelser som närmare angivas i förslaget.

Verkningarna av en gåva bliva ej alltid kännbara blott för givaren personligen (eller hans borgenärer). De kunna i vissa fall gå ut över hans make eller arvingar. Till skydd för maken föreslås vissa bestämmelser i ett särskilt förslag till *lag om tillägg till 6 kap. giftermålsbalken*. Beträffande fullbordad gåva av lös egendom innebär detta, att om make genom gåva väsentligen minskat sina tillgångar utan hänsyn till andra makens giftorätt och vederlag åt denne ej kan till fullo utgå vid bodelningen, gåvan skall i erforderlig utsträckning återbäras, då gåvotagaren varit i ond tro. Är sådan otillbörlig gåva ofullbordad vid tiden för bodelningen, må den ej göras gällande i den mån det skulle lända till intrång i andra makens rätt. I förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 juni 1928 om arv* hava upptagits bestämmelser till skydd för arvingar emot förfördelande genom gåvor, som vid givarens död icke äro fullbordade. Bl. a. föreslås att sådan gåva icke, med mindre särskilda skäl därtill äro, må göras gällande för så vitt det skulle lända till intrång i bröst-

Utfästelser om gåva.

arvinges laglott. I den mån ofullbordade gåvoutfästelser erkännas såsom bindande, kunna de tydligen tänkas komma till användning för att kringgå gällande bestämmelser angående testamente. Till förebyggande härav föreslås att utfästelse om gåva, som icke må göras gällande under givarens livstid, skall vara giltig allenast såvitt följer av lagen om testamente. Bestämmelse härom har upptagits i en föreslagen *lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 april 1930 om arvsavtal*.

Pantsättning av lös egendom som innehaves av tredje man.

I förslaget till lag om skuldebrev föreslås, såsom ovan anförts, att överlåtelse eller pantsättning av löpande och därmed jämställda skuldebrev ej skall vara gällande mot överlåtarens borgenärer, med mindre den till vilken överlåtelsen skett har fått handlingen i sin besittning. I sammanhang härmed har uppmärksamhet påkallats av det fall, att handlingen ej innehaves av överlåtaren (pantsättaren) utan av en tredje man, exempelvis på grund av förvaringsuppdrag eller i egenskap av panthavare. F. n. äger en sådan innehavare motsätta sig handlingens pantförskrivning till någon annan; enligt kungl. förklaringen den 24 maj 1872 av 17 kap. 3 § handelsbalken kräves nämligen, för att pantförskrivningen skall medföra förmånsrätt, att innehavaren förbundit sig att tillhandahålla panthavaren det pantsatta eller dess värde. Förslaget har ansett denna regel innefatta en ogrundad inskränkning i möjligheterna att erhålla kredit mot pantsäkerhet och därför böra upphävas, ej blott beträffande pantsättning av löpande skuldebrev och dylika handlingar, utan överhuvud. I stället har i ett förslag till *lag om pantsättning av lös egendom som innehaves av tredje man* upptagits bestämmelse att panträtt skall inträda, då tredje mannen om utfästelsen underrättats av ägaren, eller ock panthavaren hos tredje mannen företett skriftlig handling som visar att panträtt blivit utfäst.

Sparbanksböcker och andra motböcker. Dödande.

I samband med de ovan berörda, i förslaget till lag om skuldebrev upptagna reglerna om sådana fordringsbevis, som hava karaktären av presentations- eller legitimationspapper, föreslås vissa ändringar i lagstiftningen om sparbanksböcker och om affärsbankernas motböcker. Angående de förra har i förslag till *lag angående ändrad lydelse av 23 § lagen den 29 juni 1923 om sparbanker* upptagits bestämmelse, att sparbanken ej må träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare kunde åberopas av sparbanken. Vidare hava vissa ändringar i gällande regler om dödande av förkommen sparbanksbok eller sparkassebok ansetts påkallade. Härav föranledda bestämmelser hava influtit dels i sistnämnda förslag och i det ovan omförmälda förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, dels ock i särskilt förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling*. Innebörden av de föreslagna bestämmelserna är att det enklare tillvägagångsätt för utbekommande av medel som innestå enligt en förkommen motbok, vilket för närvarande är stadgat i bank- och sparbankslagarna, visserligen skall i stort sett bibehållas men begränsas till att avse de fall, då insättarens tillgodohavande ej överstiger femtusen kronor, och att eljest det allmänna mortifikationsförfarandet enligt 1927 års lag skall komma till användning. Även i förstnämnda fall skall detta förfarande alternativt stå till buds. Med sparkasseböcker hava likställts andra av bank utfärdade motböcker, t. ex. kapitalräkningsböcker. Samtliga regler om

de olika mortifikationsförfarandena hava införts i lagen om dödande av förkommen handling; i bank- och sparbankslagarna upptagas emellertid hänvisningar till denna.

I förslag till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 11 § handelsbalken och till lag angående ändrad lydelse av 49—51 §§ lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag upptagas regler för de fall, att flere ingått borgen eller att flere bolagsmän i enkelt bolag träffat avtal å bolagsmännens vägnar. I överensstämmelse med vad som föreslagits angående flere skuldebrevsgäldenärer skall även i de nu ifrågavarande fallen solidariskt ansvar bliva huvudregeln; förbehåll om delad ansvarighet är medgivet. — Övriga, här ej särskilt omnämnda lagförslag hava föranletts av vad förslaget till lag om skuldebrev i särskilda punkter innehåller.

Övriga lagförslag.

I ovannämnda motion hava påyrkats vissa ändringar i de delar av propositionen som hänföra sig till lagstiftningen angående sparbanksböcker. Sålunda föreslår motionären, att även sparbank skulle äga att i motbok införa förbehåll som skulle medföra, att betalning till innehavaren finge anses gälla ändå att han ej vore rätt borgenär eller behörig att å rätte borgenärens vägnar uppbära betalning. Verkan av dylikt förbehåll i sparbanksbok skulle bliva densamma, som i förslaget till lag om skuldebrev angivits i fråga om andra fordringsbevis med karaktär av s. k. legitimationspapper. I andra hand ifrågasätter motionären att det i fråga om sparbankernas motböcker föreslagna förbudet mot legitimationsförbehåll skulle utvidgas att avse jämväl affärsbankernas motböcker. — Vidare anser motionären, under åberopande att nuvarande regler angående förkommen motbok med sparbank vederligen icke lett till missbruk eller varit till förfång för vare sig sparbank eller motboksägare, att dessa regler böra oförändrade bibehållas. — Slutligen yrkas, att samtliga lagregler angående sparbanks motböcker skola införas i sparbankslagen.

Motionen.

Utskottet, som nedan återkommer till motiveringen för de i motionen framställda yrkandena, får angående det närmare innehållet därav hänvisa till motionen.

Det föreliggande förslaget till skuldebrevslagstiftning innebär till mycket väsentliga delar ett lagfästande och närmare bestämmande av grundsatser, som redan nu antagas gälla, i allmänhet utan stöd av skriven lag. Mera betydelsefulla nyheter möta endast på sådana punkter, som i dylikt hänseende särskilt omnämnts i det föregående. Vid granskning av förslaget har utskottet funnit detsamma innehåll vara väl ägnat att avhjälpa den brist på fullständiga och tydliga lagbestämmelser, vilken länge varit kännbar på det viktiga lagstiftningsområde, som i förslaget behandlas. Härvid bör erinras, att förslagets betydelse ej är inskränkt till skuldebrevsrätten i egentlig mening. De bestämmelser rörande gåvoutfästelser och rörande godtrosskydd vid aktieförvärv, vilka innefattas i förslaget, äro ägnade att skapa tillfredsställande regler angående betydelsefulla ämnen, i fråga om vilka lagstiftningens nuvarande skick föranlett en betänklig rättsosäkerhet. Och även viktiga rättsområden, som ej uttryckligen behandlas i de framlagda förslagen, komma att röna inflytande av dem. Särskilt huvudförslaget läser nämligen komma att, i fråga om ämnen

Utskottet.

av allmänt obligationsrättslig betydelse, vinna en vidsträckt analogisk tillämpning på områden som fortfarande bliva i lag oreglerade. Även å sådana områden torde förslaget komma att medföra en ökad rättssäkerhet.

Med hänsyn till det anförda och då stora fördelar äro förenade med överensstämmande lagstiftning för de nordiska länderna på förevarande rättsområde, som är av stor vikt för den ekonomiska samfärdseln även utöver de särskilda ländernas gränser, anser sig utskottet böra tillstyrka, att förslaget — vilket, som nämnt, i fråga om den egentliga skuldebrevslagstiftningen i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande danska, finska och norska lagförslag — måtte i huvudsak av riksdagen antagas.

Vad angår den nyhet i förslaget, som består däri att skuldebrev, vilka hädanefter utställas till viss man eller order, ej skola utgöra innehavarepapper utan egentliga orderpapper, låter det sig väl säga att något större behov av att i svensk rätt återinföra en dylik typ av skuldebrev ej gjort sig kännbart. Det måste emellertid i och för sig anses lämpligt att de, som sådant önska, erhålla tillgång till en skuldebrevsform, vilken är förenad med mindre risk för obehöriga avhändelser än de nu övervägande brukliga innehavareskuldebreven. På grund härav, och jämväl med hänsyn till önskemålet om nordisk rättsgemenskap, anser utskottet, att fördelarna av den föreslagna nyheten få anses överväga de olägenheter därav, som under en övergångstid ej torde helt utebliva.

Beträffande den nyhet, som ligger däri att flere skuldebrevsgäldenärer — liksom ock flere borgesmän och i visst fall bolagsmän i enkelt bolag — skola vara emot borgenären ansvariga en för alla och alla för en, även om de ej särskilt åtagit sig solidariskt ansvar, finner utskottet, att i fråga om det egentliga skuldebrevsområdet övertygande skäl blivit förebragta för lagändringen. Dess praktiska betydelse är för övrigt, såsom av lagberedningen anförts, skärligen ringa, enär redan nu utfästelse om solidarisk ansvarighet förekommer i det stora flertalet av hithörande fall. Vissa betänkligheter göra sig gällande med hänsyn till den analogiska tillämpning av bestämmelsen, som torde komma att äga rum utanför skuldebrevsområdet. I fråga om annan betalnings- och ersättningsskyldighet torde man, såsom lagrådet framhållit, icke alltid med samma styrka som beträffande åtagande i skuldebrev kunna påstå att det är naturligt att däri lägga in åtagande av solidarisk ansvarsskyldighet. Analogisk tillämpning av det föreslagna stadgandet skall emellertid, enligt allmänna grundsatser, ej äga rum i andra fall än då sådan tillämpning motsvarar det särskilda rättsförhållandets natur. Och i likhet med lagrådet vill utskottet betona, att utanför skuldebrevsområdet omständigheterna ej sällan kunna vara sådana att presumtionen om solidarisk ansvarighet väsentligen försvagas eller helt bortfaller.

Jämväl de föreslagna bestämmelserna angående sparbankers och andra bankers motböcker synas utskottet i det hela vara väl avvägda. Vad till en början angår det särskilt från sparbankshåll och även i den föreliggande motionen framställda önskemålet, att alla lagbestämmelser angående bankers motböcker skulle erhålla sin plats i den särskilda banklagstiftningen, vill utskottet framhålla, att detta önskemål ej låter sig bokstavligen uppfylla. Talrika be-

stämmelser i den föreslagna skuldebrevslagen och även i andra lagar, t. ex. lagen om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område — i vilka bestämmelser emellertid ordet motbok ej nämnes — äro av omedelbar betydelse för rättsförhållandet mellan bankerna och deras insättare. Det vore tydligen mycket olämpligt att i banklagstiftningen söka återgiva alla de ifrågavarande lagbestämmelsernas innehåll, och ett sådant försök måste, om det i viss utsträckning läte sig genomföra, befaras kunna befordra det missförståndet, att alla rättsregler rörande motböcker utan undantag vore att finna i banklagstiftningen. Det kan i själva verket endast bliva fråga om något mera eller något mindre. Härvid har i förevarande proposition iakttagits, att sådana bestämmelser, som skola vara gemensamma för flera av banklagstiftningens områden, införts i de allmänna lagarna, nämligen lagarna om skuldebrev och om dödande av förkomna handlingar. Härigenom undvikes upprepning och vinnes även den fördelen, att ovisshet ej kan uppstå om de ifrågavarande bestämmelsernas civilrättsliga karaktär — en ovisshet som, enligt vad erfarenheten utvisar, ingalunda är utesluten beträffande bestämmelser som erhålla sin plats i banklagstiftningen.

I sakligt hänseende yrkas i motionen, att sparbanker liksom andra gäldenärer skulle äga möjlighet att genom förbehåll i sina motböcker i viss utsträckning fritaga sig från ansvar gentemot rätte ägaren av en sparbanksbok, varå uttagning skett av obehörig person utan att någon oaktsamhet förelupit å sparbankens sida. Motionären gör gällande att vid uttag alltjämt torde tillämpas bestämmelserna i 25 § av 1892 års sparbankslag, av huvudsaklig innebörd att om den som ville uttaga medel företedde motboken och angående dess ägare kunde lämna vissa uppgifter (om namn, hemvist m. m.) i överensstämmelse med dem som lämnats vid första insättningen och anledning ej förekom att betvivla att han vore den han sålunda utgav sig för att vara, utbetalning skulle ske. Om sparbank i samband med ett uttag av å sparbanksbok inestående medel med skälig aktsamhet iakttagit dessa bestämmelser, men uttaget det oaktat gjorts av obehörig person, ansåges sparbanken sålunda icke skyldig att ersätta den förlust, som härigenom drabbat motbokens ägare. I likhet med lagberedningen måste utskottet antaga, att den gällande rättens innehåll är ett annat. Genom upphävande av bestämmelsen i 25 § av 1892 års sparbankslag blevo sparbanksböckerna i förevarande hänseende att anse såsom vanliga icke-löpande skuldebrev. Utbetalning till annan än rätt ägare av motbok kunde därför av sparbank åberopas allenast med stöd av särskild bestämmelse i dess reglemente. Dylik bestämmelse inflöt icke i det i samband med nya sparbankslagen uppgjorda normalreglementet och har, bl. a. på grund av den ståndpunkt som sparbanksinspektionen intagit i denna fråga, ej kommit att införas i mera än ett mycket ringa antal särskilda sparbanksreglementen. För de allra flesta sparbanker gäller alltså för närvarande den ordning, som enligt förslaget skulle lagfästas. — I sak torde denna ordning vara starkt grundad. Om en uttagning skett av obehörig, synes det i det stora flertalet fall mera överensstämma med billighet att den oundvikliga förlusten skall bäras av sparbanken än att den drabbar insättaren. Härvid kommer särskilt i betraktande att det, trots vad i motionen an-

förts i motsatt riktning, måste anses vara en av sparbankernas huvuduppgifter att förvalta de mindre bemedlades besparingar. För sådana undantagsfall, i vilka förlusten är att tillskriva bevislig vårdslöshet å motboksägarens sida vid förvaring av motboken, följer av allmänna skadeståndsregler att sparbanken undgår att ansvara gentemot honom. — I andra hand har i motionen, såsom ovan nämnts, blivit ifrågasatt att även affärsbankerna skulle underkastas samma regler som enligt förslaget skola gälla för sparbankerna. Såvitt angår motböcker rörande tillgodohavanden å sparkasseräkning, vilken räkning är den som ur synpunkten av konkurrens mellan affärsbankerna och sparbankerna huvudsakligen ifrågakommer, torde affärsbankerna redan av konkurrenshänsyn finna sig föranlättna att ej genom ett legitimationsförbehåll göra sparkasseböckerna till mindre säkra fordringsbevis än sparbanksböckerna. Det må härvid erinras om att affärsbankerna ända sedan 1909 frivilligt avstått från att i sparkasseböcker införa förbehåll av ifrågavarande innebörd. Häri synes dock ej ligga något skäl mot att även för affärsbankernas del lagfästa den nuvarande ordningen. Utskottet vill alltså föreslå, att motionen i förevarande del på det sätt tillmötesgår, att beträffande bankaktiebolagens sparkasseböcker i lagen om bankrörelse införes ett förbud mot legitimationsförbehåll, i motsvarighet till vad i propositionen föreslagits angående sparbanksböcker.

Det återstående yrkandet i motionen går ut på, att i fråga om förkommen sparbanksbok de nuvarande bestämmelserna i sparbankslagen borde behållas oförändrade. Det må vara riktigt, att dessa bestämmelser icke, såvitt känt är, givit anledning till missbruk. Men det bör framhållas att det jämförelsevis formlösa förfarande, som för närvarande är stadgat för dödande av förkommen motbok, enligt sakens natur ej kan bereda största möjliga trygghet mot misstag, vilka kunna lämna rum för oredligt tillgodogörande av annans sparmedel. Förfarandets största fördel är att finna i dess enkelhet och billighet. Ett något större tillgodohavande, beträffande vilket större värden stå på spel, erbjuder emellertid också möjlighet att bära de icke alltför överdrivna kostnaderna för det ordinära förfarandet enligt 1927 års mortifikationslag. Den gräns i fråga om tillgodohavandets storlek, utöver vilken detta dödningsförfarande skall anlitas, är bestämd till 5,000 kronor. Detta belopp, som föreslagits närmast efter yrkande från svenska sparbanksföreningen, synes jämväl utskottet vara väl avvägt. Att för mindre tillgodohavanden även det omständligare förfarandet skall stå till buds, synes kunna vara av värde i vissa fall, t. ex. då sparbanksstyrelsen med eller utan fog vägrar sin medverkan till tillämpning av det enklare förfarandet. I denna del torde följaktligen propositionens ståndpunkt böra bibehållas.

På några punkter har utskottet funnit anledning att vidtaga ändringar i de av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelserna. Härutinnan får utskottet hänvisa till vad i det följande anföres i samband med utskottets granskning av förslagens detaljer.

2 §.

Förslaget till lag om skuldebrev.

Enligt denna paragraf skall solidarisk betalningsskyldighet inträda, där skuldebrev är utfärdat av flere, utan att delning av ansvarigheten kan anses

förbehållen. Enligt sakens natur måste inom skuldebrevsområdet ett sådant förbehåll så gott som alltid träffas genom bestämmelse i själva skuldebrevet eller eljest genom avtal. Följaktligen finnes å detta område, i de fall där förbehåll i egentlig mening ej träffats, knappast något utrymme för att delning av ansvarigheten skulle tolkningsvis kunna anses förbehållen. I fråga om de avtalsförhållanden utanför skuldebrevsområdet, beträffande vilka en analogisk användning av bestämmelsen må kunna äga rum, torde väl läget vara ett annat; spørsmålet om delad eller solidarisk ansvarighet torde nämligen vid dessa rättsförhållanden ofta böra avgöras under hänsynstagande även till andra omständigheter än verkliga avtalsbestämmelser. Det synes emellertid icke påkallat att av hänsyn till den analogiska användningen giva skuldebrevslagen en avfattning, som ej rätt väl passar för själva skuldebrevsområdet. I överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande flere löftesmän och bolagsmän i enkelt bolag vill utskottet därför föreslå, att solidarisk ansvarighet skall inträda då skuldebrev är utfärdat av flere utan förbehåll om delning av ansvarigheten. Detta innebär jämväl ett närmande till de danska och norska förslagens avfattning.

I andra stycket av paragrafen vill utskottet föreslå ett redaktionellt förtydligande.

6 §.

Enligt tredje stycket av denna paragraf i förslaget skall borgenär som av dröjsmål med betalning haft särskild skada, vilken ej skall anses ersatt genom räntan, därför njuta ersättning såsom för annan skada. Utskottet vill icke bestrida att fall kunna förekomma, då ett särskilt skadestånd bör utgå utöver uppskovsränta, såsom ock någon gång i rättspraxis har antagits. Starka begränsningar, i synnerhet i fråga om orsakssammanhangets beskaffenhet och skadans förutsebarhet, måste dock härvid iakttagas. En i dessa viktiga delar fullt tydlig bestämmelse möter dock stora svårigheter, så länge motsvarande frågor inom den allmänna skadeståndsrätten ej blivit reglerade i lag. Utskottet anser därför lämpligast att icke nu något stadgande i ämnet meddelas.

33 §.

Den utvidgning av det föreslagna förbudet mot att i sparbankernas motböcker införa s. k. legitimationsförbehåll till att avse jämväl affärsbankernas spar-kasseböcker, som utskottet på ovan anförda grunder vill föreslå i anledning av den väckta motionen, föranleder en ändrad avfattning av andra stycket av förevarande paragraf.

8 §.

Enligt denna paragraf skola, med vissa undantag, de i 23—25 §§ skuldebrevslagen föreslagna bestämmelserna om ränte- och vinstkuponger äga tillämpning jämväl å kupong till äldre huvudförbindelse eller aktie. Denna grundsats synes i och för sig böra godtagas. Emellertid skulle dess tillämpning i vissa fall medföra stora, ibland oöverstigliga praktiska svårigheter. Detta skulle, enligt vad utskottet erfarit från riksgäldskontoret, bliva händelsen i fråga om kuponger till vissa svenska statsobligationer. Beträffande kuponger till obliga-

Förslaget till lag om införande av lagen om skuldebrev.

tioner, som tillhöra statens räntelån och två andra statslån vilka icke äro hänförliga till amorteringslån, hålles nämligen icke sådan bokföring och förfares i övrigt icke på sådant sätt, att det vore möjligt att påvisa, huruvida en viss kupong, som uppgives vara förkommen, blivit föremål för inlösen; redan före den enligt särskilda bestämmelser gällande preskriptionstidens utgång förstöras inlösta kuponger. Till undvikande av nu antydda olägenheter får utskottet föreslå att i förevarande paragraf upptages en ytterligare undantagsbestämmelse av innehåll, att vad i 25 § skuldebrevslagen stadgas om rätt till betalning för förkommen kupong ej skall äga tillämpning å sådana till de ovan berörda svenska statsobligationerna hörande kuponger, som förfallit före lagens ikraftträdande.

Förslaget angående ändring i vissa delar av lagen om arv.

Enligt de särskilda bestämmelserna i detta lagförslag skall såsom ovan berörts en gåva, vilken ehuru utfästelse därom blivit för givaren bindande vid hans dödsfall ej fullbordats, under angivna förutsättningar icke få göras gällande, för såvitt det skulle lända vissa arvingar — olika enligt de särskilda paragraferna — till förfång. För att tydligare utmärka att överksamhet av en gåvoutfästelse skall kunna inträda jämväl beträffande allenast en del av vad som utfästs vill utskottet föreslå en sådan avfattning, att gåvan ej må göras gällande i den mån det skulle lända de närmare angivna arvingarna till förfång.

Förslaget till lag om pantsättning av lös egendom som innehaves av tredje man.

Utskottet vill föreslå, att denna lag erhåller en formulering som utmärker, att den skall äga tillämpning ej blott då pantsättning verkställes av ägaren till panten, utan jämväl då pantsättaren är någon annan, som är därtill behörig, t. ex. ofta en föregående panthavare.

52 §.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen om bankrörelse.

Såsom här ovan anförts vill utskottet i anledning av motionen föreslå, att det i förslaget upptagna förbudet mot att i sparbanksböcker intaga s. k. legitimationsförbehåll, för vinnande av likställighet mellan sparbankerna och affärsbankerna, utsträcker jämväl till de senares motböcker angående tillgodohavanden å s. k. sparkasseräkning eller därmed likartad räkning. De gällande bestämmelserna om sådana motböcker äro att finna i förevarande paragraf. Till andra stycket av denna bör fogas ett tillägg av innebörd att bankaktiebolag icke må beträffande sparkassemotbok träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare av motboken kunde av bolaget åbe-ropas.

Förslaget till lag ang. ändrad lydelse av §§ 5 och 13 i förordningen om tioårig preskription. m. m.

Den ändrade formulering som av utskottet föreslagits i fråga om 2 § första stycket lagen om skuldebrev föranleder en ändrad avfattning jämväl av de båda paragrafer som ingå i förevarande förslag.

Beträffande övriga i propositionen innefattade lagförslag har utskottet icke funnit anledning till någon erinran.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) L a g om skuldebrev.

Härigenom förordnas som följer:

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Utfärdar någon skuldebrev, svare han för sin förskrivning; dock äge han, där ej annat må anses avtalat, utan hinder av förskrivningen göra gällande invändningar beträffande rättsförhållande som föranlett handlingens utfärdande.

2 §.

Är skuldebrev utfärdat av flere, utan att delning av ansvarigheten kan anses förbehållen, svare de en för alla och alla för en för vad förskrivet är.

Där någon av dem betalt gälden, äge han att av varje medgäldenär utkräva dennes andel. Har någon medgäldenär kommit på uppenbart obestånd eller, ändå att så ej är fallet, underlåtit att, inom fjorton dagar efter det krav framställts eller meddelande om kravet på ändamålsenligt sätt avsänts, erlägga vad på honom belöper, eller är hans vistelseort okänd, gälde envar av de övriga så stor del av bristen som på honom belöper.

2 §.

Är skuldebrev utfärdat av flere utan förbehåll om delad ansvarighet, svare de en för alla och alla för en för vad förskrivet är.

Där någon av dem betalt gälden, äge han att av varje medgäldenär utkräva dennes andel. Har någon medgäldenär kommit på uppenbart obestånd eller är hans vistelseort okänd, gälde envar av de övriga så stor del av bristen som på honom belöper. Lag samma vare, där den som betalt gälden krävt medgäldenär å dennes andel eller på ändamålsenligt sätt avsänt meddelande om kravet, och betalning ej därefter ingått inom fjorton dagar.

3 §.

Är ej bestämt var betalningen skall erläggas, varde den fullgjord i borgenärens bostad. Driver han handel eller annan rörelse, skall betalningen fullgöras i affärslokalen. Flyttar borgenären från ett land till ett annat, eller övergår fordringen till borgenär i annat land, skall betalningen likväl erläggas å den ort som förut var betalningsort.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Borgenären äge att, inom det land där betalning skall erläggas, anvisa annan betalningsort än nyss sagts, där detta ej medför väsentlig olägenhet eller kostnad för gäldenären.

Har borgenären flyttat eller fordringen övergått till annan borgenär, och saknar gäldenären kännedom om var betalning i ty fall skall erläggas, äge borgenären ej tala å dröjsmål med betalningen som därav föranledes; och svare han för kostnad och skada som tillskyndats gäldenären därigenom att förändringen ej varit denne kunnig.

4 §.

Utgivas i större antal obligationer eller andra skuldebrev som uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen, varde, där ej annat förbehåll träffats, betalningen fullgjord i gäldenärens affärslokal.

Lag samma vare i fråga om insättningsbevis som utfärdats av bank. Med bank förstås i denna lag envar som äger driva bankrörelse.

5 §.

Är förfallotid ej avtalad, vare gäldenären pliktig att infria skuldebrevet när borgenären det fordrar och äge rätt att betala så snart han själv vill. Räntebetaling varde, så länge huvudstolen ej är förfallen, fullgjord årligen å dag som efter kalendern motsvarar dagen för skuldebrevets utfärdande.

Inträffar skuldebrevs förfallotid å söndag eller annan allmän helgdag, vare nästa söckendag ansedd såsom förfallodag. Lag samma vare, där skuldebrev lyder på betalning inom viss tid, vars sista dag är allmän helgdag. Likställda med allmän helgdag vare enligt denna lag påskafton, midsommarafton och julafton.

6 §.

Är i skuldebrev ränta utfäst, skall den, där betalningstiden försittes, utgå efter enahanda grund som före förfallodagen.

Är ränta ej utfäst, gälle i fråga om skyldighet att den giva vad i 9 kap. 10 § handelsbalken sägs.

Har borgenären av dröjsmål med betalningen haft särskild skada, vilken ej skall anses ersatt genom räntan, njute han därför ersättning såsom för annan skada.

7 §.

Är skuldebrev ställt att betalas i myntslag som icke är gångbart å den ort där betalningen sker, må, där ej annat förbehåll träffats, skulden gäldas i ortens mynt efter värdet å betalningsdagen.

Varder skuldebrev å myntslag som ej är gångbart å den ort där betalning skall ske icke i rätt tid infriat, och har kursen å det utländska myntslaget

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

där fallit, äge borgenären kräva betalning i ortens mynt efter kursen å den dag då betalning hade bort erläggas. Föranleda omständigheterna annan beräkning av den skada borgenären må hava lidit genom kursfallet, varde betalningen därefter lämpad. Kan det antagas att borgenären ej av kursfallet haft skada, gälle vad i första stycket är sagt. Beror dröjsmålet av borgenären, eller av lagbud, avbrott i den allmänna samfärdseln eller liknande oöverstigligt hinder, som ej bort av gäldenären tagas i beräkning vid skuldebrevets utfärdande, äge första stycket ock tillämpning.

8 §.

Skulle tillämpning av villkor som upptagits i skuldebrev uppenbarligen vara stridande mot gott affärsskick eller eljest otillbörlig, må villkoret jämkas eller lämnas utan avseende.

9 §.

Varder skuldebrev annorledes än genom gåva överlätet å annan, svare överlåtaren för fordringens giltighet, utan så är att den till vilken fordringen överläts ägde kändedom om att den var ogiltig eller hade skälig anledning till misstanke därom.

För gäldenärens vederhäftighet svare överlåtaren ej utan att han åtagit sig det.

10 §.

Vad i denna lag sägs om överlåtelse av skuldebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

2 KAP.**Om löpande skuldebrev.****11 §.**

Såsom löpande anses skuldebrev som är ställt till innehavaren eller till viss man eller order.

Lika med skuldebrev som är ställt till innehavaren anses skuldebrev varav ej framgår till vem betalning skall ske.

Har den som utfärdat skuldebrev till viss man därå tecknat medgivande till inteckning, gälle skuldebrevet såsom vore det ställt till viss man eller order, utan så är att, genom orden »icke till order» eller motsvarande uttryck, i skuldebrevet träffats förbehåll att det ej skall vara löpande.

12 §.

Tecknas å skuldebrev som är ställt till innehavaren påskrift, enligt vilken det skall gälla såsom ställt till viss man eller till viss man eller order, vare

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

utan hinder därav skuldebrevet gällande i innehavarens hand, där ej påskriften var gjord av gäldenären, eller av skuldebrevet framgår att den var tillkommen med hans samtycke.

13 §.

Är skuldebrev ställt till innehavaren, skall den som har det i händer förmodas äga rätt att göra fordringen gällande.

Är skuldebrev ställt till viss man eller order, och innehaves det av annan än den till vilken det är ställt, skall ock den som har det i händer förmodas äga rätt att göra fordringen gällande, där han till stöd för sin rätt förmår åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelse, även om någon av dem är ställd till innehavaren eller tecknad in blanco. Är skuldebrevet in-tecknat, och innehaves det av den in-tecknade egendomens ägare, skall denne förmodas äga rätt att förfoga över skuldebrevet, ändå att han ej förmår åberopa skriftlig överlåtelse från den som, såvitt handlingen utvisar, näst före honom var dess rätte innehavare.

14 §.

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren blivit av någon som hade det i händer överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan att överlåtarens ej var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar förfoga över skuldebrevet, vare nye innehavaren ändock ansedd för rätt borgenär, utan så är att han visste att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

I fråga om skuldebrev till viss man eller order vare lag samma, där överlåtelserna var verkställda av den som enligt 13 § skulle förmodas äga rätt att göra fordringen gällande, eller av någon som skäligen kunde hållas för denne eller antagas vara berättigad att handla å hans vägnar. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

15 §.

Har någon, efter överlåtelse, i god tro kommit i besittning av löpande skuldebrev, må ej mot nye borgenären göras gällande:

att skuldebrevet är ogiltigt på grund av tvång som avses i 29 § lagen om avtal eller på grund av svek eller annat förhållande som avses i 30—33 §§ sagda lag;

att betingat vederlag ej tillgodokommit gäldenären, eller att i övrigt det rättsförhållande som föranlett skuldebrevets utfärdande medför rätt till jäv; ej heller

att, innan överlåtelserna skett, skuldförhållandet upphört eller förändrats genom betalning, avtal, kvittning, uppsägning eller dom.

Ej må nye borgenären anses hava varit i god tro, där han kände omständig-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

het varå invändningen grundas, eller hade skälig anledning till misstanke därom.

Har angående betalning, uppsägning eller annan omständighet som här förut är nämnd å skuldebrevet tecknats påskrift som ej lätteligen kunnat avlägsnas, men har detta likväl skett, må, ändå att nye borgenären var i god tro, den omständighet varom fråga är göras gällande.

I fråga om invändning att löpande skuldebrev tillkommit för skens skull, eller att det utan undertecknarens vilja kommit ur dennes besittning, är stadgat i lagen om avtal.

16 §.

Har gäldenären guldit ränta eller sådan avbetalning som enligt skuldebrevet skall erläggas å däri angiven tid, må det, utan hinder av vad i 15 § är stadgat, åberopas jämväl mot ny borgenär som i god tro fått handlingen på sig överlåten sedan beloppet förfallit till betalning. Mot krav å betalning som här avses gälle ock annat jäv som i 15 § sägs.

17 §.

Ändå att ny borgenär är i god tro, må gäldenären mot honom göra gällande: att skuldebrevet är förfalskat, eller å gäldenärens vägnar utfärdat av någon som därtill saknade behörighet, eller ogiltigt såsom tillkommit under tvång varom sägs i 28 § lagen om avtal, eller såsom utfärdat av någon som var ommyndig eller handlade under inflytande av rubbad själsverksamhet; eller

att skuldebrevet dödats eller betalning fullgjorts genom fordringsbeloppets nedsättande i allmänt förvar, eller att borgenären i följd av preskription eller proklama förlorat sin talan, eller att skuldförhållandet ändrats genom tvångsackord.

18 §.

Har skuldebrevet genom överlåtelse kommit i ny borgenärs hand, och äger gäldenären hos tidigare borgenär genfordran, må den ej göras kvittningsvis gällande, med mindre dess indrivande skulle äventyras genom kvittningsrättens upphörande och nye borgenären uppenbarligen insåg detta då skuldebrevet kom i hans hand.

Grundar sig genfordringen på det rättsförhållande som föranlett skuldebrevets utfärdande, gälle vad i 15 § är stadgat om jäv på grund av sådant förhållande.

19 §.

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren infriats hos den som hade det i besittning, och visar sig sedan att han icke var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar uppbära beloppet, vare betalningen ändock gill, utan så är att gäldenären visste att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den akt-samhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I fråga om skuldebrev till viss man eller order vare lag samma, där betalningen uppbars av den som enligt 13 § skulle förmodas äga rätt att göra fordringen gällande, eller av någon som skäligen kunde hållas för denne eller antagas vara berättigad att handla å hans vägnar. Huruvida överlåtelse som åberopas av innehavaren är äkta och i övrigt giltig, vare gäldenären ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

20 §.

Har löpande skuldebrev efter överlåtelse kommit i ny innehavares hand, vare ändock räntebetalning som, då förfallotid är inne, erlägges till överlåtaren gill, utan så är att gäldenären visste, att denne ej längre ägde uppbära betalning, eller hade skälig anledning att det misstänka. Vad sålunda stadgats om ränta gälle ock i fråga om avbetalning som enligt skuldebrevet skall erläggas å däri angiven tid.

Erlades betalningen av löftesman eller av någon som icke, eller allenast med intecknad egendom eller annan pant, svarade för förbindelsen, vare betalningen ej gill, med mindre såväl denne som gäldenären var i god tro på sätt i första stycket sägs.

21 §.

Ej vare gäldenären pliktig att infria löpande skuldebrev utan att det till honom återställes; och give borgenären honom särskilt kvitto, där sådant påfordras.

I fråga om betalning av ränta eller avbetalning å huvudstolen äge gäldenären kräva att särskilt kvitto lämnas och anteckning göres å skuldebrevet; dock må anteckning om räntebetalning eller om sådan avbetalning som enligt skuldebrevet skall ske å däri angiven tid ej krävas, där betalningen erlägges till den som, enligt vad av skuldebrevet framgår, var dess förste innehavare eller, gäldenären veterligen, senare därå tecknats såsom borgenär.

Uppsägning av skuldebrevet varde på gäldenärens begäran tecknad å handlingen.

22 §.

Överlåtelse av löpande skuldebrev vare ej gällande mot överlåtarens borgenärer, med mindre den till vilken överlåtelsen skett fått handlingen i besittning.

Säljer bank löpande skuldebrev, vare försäljningen gällande mot bankens borgenärer, ändå att skuldebrevet för förvaring kvarlämnats hos banken.

23 §.

Där till obligationer eller andra skuldebrev varom förmäles i 4 § första stycket utfärdats räntekuponger, tillkomme innehavare av sådan kupong, ändå att han icke innehar huvudförbindelsen, att, mot kupongens överlämnande, uppbära räntan; och skall, under förutsättning att huvudförbindelsen lagligen

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

medfört betalningsskyldighet, å kupongen tillämpas vad om skuldebrev till innehavaren är stadgat. Kupong som finnes vara förvärvat i samband med huvudförbindelsen skall dock anses allenast såsom tillbehör till denna. Bestämmelser som innefattas i huvudförbindelsernas gemensamma text vare mot kuponghavaren gällande.

Ej må betalning krävas för räntekupong som skulle förfallit efter det enligt bestämmelse i huvudförbindelsen denna är, i följd av utlottning eller eljest, förfallen till betalning.

Finnes kupong hava tidigare än en månad före förfallodagen, utan samband med huvudförbindelsen, överlåtits till kuponghavaren, äge 14 och 15 §§ ej tillämpning; ej heller skall 19 § vinna tillämpning, där tidigare än nu är sagt betalning för kupong erlägges till annan än den som visar sig innehava huvudförbindelsen.

24 §.

Äro utdelningskuponger utfärdade till aktiebrev, tillkomme kuponghavare att, mot kupongens överlämnande, uppbära utdelningen, ändå att han ej är aktieägare. Så snart beslut om utdelning fattats, skall, under förutsättning av aktierättens giltighet, å kupongen tillämpas vad om skuldebrev till innehavaren är stadgat; dock att kupong som finnes hava förvärvats i samband med aktiebrevet skall anses allenast såsom tillbehör till detta. Vad i bolagsordningen må vara stadgat angående kuponger lände kuponghavaren till efter rättelse.

Finnes kupong hava, utan samband med aktiebrevet, överlåtits till kuponghavaren innan utdelningen beslutits, gälle ej vad i 14 och 15 §§ är stadgat.

25 §.

Har ränte- eller utdelningskupong varom i 23 eller 24 § sägs ej företetts till inlösen inom tre år från förfallodagen, vare den ej vidare gällande. Avtal om kortare tid vare utan verkan.

Anmäler någon hos gäldenären, inom tiden för kupongs giltighet, att kupongen förstörts eller eljest förkommit, och gitter han göra sin rätt till kupongen sannolik, äge han, när samma tid gått till ända, utfå betalning, ändå att kupongen ej företes.

3 KAP.

Om enkla skuldebrev.

26 §.

Enkelt skuldebrev är det som ställes till viss man.

Att skuldebrev som är ställt till viss man och av gäldenären försetts med medgivande till inteckning gäller såsom löpande, är stadgat i 11 §.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

27 §.

Varder enkelt skuldebrev överlåtet, njute nye borgenären ej mot gäldenären bättre rätt än den överlåtarens ägde; dock gälle, i fråga om skuldebrev som upprättats för skens skull, vad därom är stadgat i lagen om avtal.

28 §.

För fordran hos överlåtarens äge gäldenären njuta kvittning, utan så är att han förvärvat genfordringen efter den tid då överlåtelsen blev honom kunnig eller han fick skälig anledning till förmodan därom. Förföll genfordringen först efter sagda tid och senare än skuldebrevet, äge kvittning ej rum.

29 §.

Har enkelt skuldebrev överlåtit, vare, där gäldenären ändock erlägger betalning till överlåtarens, sådan betalning gill, utan så är att gäldenären visste, att den andre ej längre ägde uppbära betalning, eller hade skälig anledning att det misstänka.

30 §.

Erlägges betalning till den som beropar sig å skriftlig överlåtelse av enkelt skuldebrev, och finnes sedan överlåtelsen vara ogiltig, vare utan hinder därav betalningen gill, såframt ej gäldenären ägde kunskap om den omständighet som medförde ogiltigheten eller hade skälig anledning till misstanke därom; dock äge gäldenären ej tillgodoräkna sig betalningen, där överlåtelsen var förfalskad eller eljest tillkommen under någon av de omständigheter som enligt 17 § medföra ogiltighet av förskrivning.

31 §.

Överlåter någon enkelt skuldebrev, vare överlåtelsen ej gällande mot hans borgenärer, med mindre gäldenären om åtgärden underrättats av överlåtarens eller den till vilken överlåtelsen skett; innebar överlåtelsen gäva, gälle om dess verkan vad därom är särskilt stadgat.

Varder enkelt skuldebrev överlåtet till flere, gälle tidigare överlåtelse framför senare; dock äge den senare överlåtelsen företräde, där den tidigare än den andra meddelats gäldenären på sätt nu är sagt och förvärvaren då var i god tro.

Har någon avhänt sig rörelse varmed följer skyldighet att föra handelsböcker, och omfattar avhändelsen de i rörelsen uppkomna fordringar, äge vad i första stycket är stadgat ej tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

4 KAP.

Särskilda bestämmelser angående vissa enkla skuldebrev.

32 §.

Innehåller bevis rörande tillgodohavande hos bank förbehåll enligt vilket medlen ej må uttagas utan att beviset återställs eller förses med påskrift, vare, i fråga om bankens rätt att mot ny innehavare av beviset göra gällande invändning som grundas å bankens förhållande till tidigare innehavare, tillämpat vad med avseende å löpande skuldebrev är stadgat; och skola de i 22 § givna bestämmelser om överlåtelses verkan mot överlåtarens borgenärer äga tillämpning. Varder sådant bevis överlåtet till flere, äge den företräde som i god tro fått beviset i besittning.

Beträffande motbok rörande tillgodohavande hos bank skall vad i första stycket är stadgat gälla, ändå att motboken ej innehåller förbehåll som där är sagt.

Enkla skuldebrev som, under namn av förlagsbevis eller eljest, utgivas i större antal och uppenbarligen äro avsedda för den allmänna rörelsen, vare ock, oaktat sådant förbehåll saknas, ansedda lika med löpande skuldebrev i de hänseenden nu äro angivna.

33 §.

Har i motbok rörande tillgodohavande hos bank eller i annat enkelt skuldebrev intagits förbehåll, som skulle medföra att betalning till innehavaren finge anses gill ändå att han ej vore rätt borgenär eller behörig att å rätte borgenärens vägnar uppbära betalning, må sådant förbehåll ej återopas, där gäldenären åsidosatt skälig aktsamhet vid prövning huruvida innehavaren var den till vilken skuldebrevet var ställt eller dennes rättsinnehavare eller ägde å rätte borgenärens vägnar uppbära betalningen.

Beträffande *motbok som utfärdats av sparbank* gälle vad därom är särskilt stadgat. Beträffande *sparkassebok och motbok med sparbank* gälle vad därom är särskilt stadgat.

2) L a g

angående införande av lagen om skuldebrev.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Den nu antagna lagen om skuldebrev skall, jämte vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1937.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Genom nya lagen upphävas:
 9 kap. 1—4 §§ handelsbalken;
 10 § 1—3 samt 6—10 mom. förordningen om nya utsökningslagens infö-
 rande;
 så ock vad i övrigt finnes i lag eller författning stridande mot nya lagens
 bestämmelser.

3 §.

Vad i lag eller författning är stadgat om gäldenärer eller löftesmän, som
 iklätt sig ansvarighet en för alla och alla för en, skall äga tillämpning jäm-
 väl då sådan ansvarighet eljest åligger flere som gemensamt åtagit sig be-
 talningsskyldighet.

4 §.

Å skuldebrev som tillkommit före nya lagens ikraftträdande äge äldre lag
 tillämpning, i den mån ej annat följer av vad här nedan stadgas.

5 §.

Vad 8 § nya lagen innehåller om jämkning eller åsidosättande av villkor,
 vars tillämpning skulle vara otillbörlig, lände till efterrättelse jämväl i fråga
 om äldre skuldebrev, där sådant villkor göres gällande först efter lagens
 ikraftträdande.

6 §.

Stadgandena i 16, 18, 20, 22 och 31 §§ nya lagen skola äga tillämpning
 jämväl å äldre skuldebrev, där det efter lagens ikraftträdande överlåtits; dock
 äge gäldenären ej i något fall framställa invändning som avses i 16 §, där
 han på grund av äldre lag var förhindrad att göra invändningen gällande mot
 överlåtaren.

7 §.

Föreskrifterna i 21 § andra stycket nya lagen skola, i fråga om belopp som
 förfalla efter lagens ikraftträdande, tillämpas jämväl å äldre skuldebrev.

8 §.

De i 23—25 §§ nya lagen givna bestämmelser om ränte- och vinstkuponger
 skola äga tillämpning jämväl å kupong till äldre huvudförbindelse eller aktie;
 dock att

1) vad i 23 § tredje stycket och
 24 § andra stycket är stadgat i fråga
 om överlåtelse av kupong skall gälla
 allenast överlåtelse som äger rum ef-
 ter lagens ikraftträdande; *samt*

1) vad i 23 § tredje stycket och
 24 § andra stycket är stadgat i fråga
 om överlåtelse av kupong skall gälla
 allenast överlåtelse som äger rum ef-
 ter lagens ikraftträdande;

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

2) den i 25 § angivna tid för kupongs företeende till inlösen skall, i fråga om kupong som förfallit till betalning före dagen för ikraftträdandet, räknas från sagda dag.

2) den i 25 § angivna tid för kupongs företeende till inlösen skall, i fråga om kupong som förfallit till betalning före dagen för ikraftträdandet, räknas från sagda dag; samt

3) vad i 25 § andra stycket är stadgat om rätt till betalning för förkommen kupong skall, i fråga om kuponger till obligationer som av svenska staten utgivits för andra lån än sådana, vilka amorteras enligt en på förhand bestämd plan, gälla allenast kupong som förfaller efter lagens ikraftträdande.

9 §.

Har sådant bevis om tillgodohavande hos bank som avses i 32 § nya lagen eller sådant enkelt skuldebrev som i sista stycket av sagda paragraf omförmäles utfärdats före lagens ikraftträdande, skall, i fråga om gäldenärens rätt till invändning på grund av förhållande som inträffat efter ikraftträdandet, nya lagen vinna tillämpning. Vad enligt samma paragraf gäller om överlåtelses verkan mot överlåtarens borgenärer och om överlåtelse till flere skall ock äga tillämpning, där överlåtelsen eller, såvitt fråga är om överlåtelse till flere, den första överlåtelsen ägt rum efter ikraftträdandet.

10 §.

Har, till säkerhet för skuldebrev som är ställt till viss man, inteckning blivit före tiden för nya lagens ikraftträdande beviljad, eller är vid sagda tid ansökan om sådan inteckning vilande, skall från och med den 1 januari 1940 eller den tidigare dag efter ikraftträdandet då skuldebrevet efter inlösen åter utgivits av den förskrivna egendomens ägare, skuldebrevet, i fråga om rätten att göra inteckningen gällande i egendomen, anses lika med skuldebrev till innehavaren, utan så är att å skuldebrevet tecknats särskilt förbehåll att det ej skall vara löpande. Har, före den tid som nu är sagd, den förskrivna egendomens ägare hos inteckningsmyndigheten anmält att han menar sig äga rätt till invändning, som icke skulle kunna framställas därest skuldebrevet vore löpande, njute han sin rätt till godo. Anteckning om sådan anmälan skall ske på enahanda sätt som i fråga om anmälan angående innehav av intecknat fordringsbevis är stadgat.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3) Lag

angående vissa utfästelser om gåva.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Utfästelse om gåva av lös egendom varom i denna lag sägs vare, så länge gåvan ej fullbordats, utan verkan, med mindre utfästelsen gjorts i skuldebrev eller annan urkund som blivit till gåvotagaren överlämnad, eller omständigheterna vid dess tillkomst utmärka att den var avsedd att komma till allmänhetens kännedom.

Har gåvan ej fullbordats, vare mot givarens borgenärer utfästelsen ogill, ändå att den gjorts så som i första stycket är sagt.

2 §.

Är genom skuldebrev eller annorledes gåva utfäst i penningar eller lösören, gälle den ej såsom fullbordad, med mindre det som utfäst är kommit i gåvotagarens besittning.

3 §.

Bortgiver någon aktiebrev eller löpande skuldebrev eller annan handling vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller för utövande av annan rättighet, gälle gåvan såsom fullbordad då gåvotagaren fått handlingen i sin besittning. Efterskänkes fordran enligt sådan handling, vare gåvan för fullbordad hållen först då handlingen återställts eller gjorts obrukbar.

Bortgives annan fordran än i första stycket sägs, vare överlåtelsen för fullbordad ansedd då gäldenären underrättats av givaren. Har gåvan tillkommit genom skriftlig utfästelse varom sägs i 1 § första stycket, eller under sådana särskilda omständigheter som där avses, och sker underrättelse genom gåvotagaren, gälle överlåtelsen ock såsom fullbordad. Efterskänkes fordran varom här är fråga, gälle gåvan strax såsom fullbordad.

4 §.

Har någon såsom gåva åt annan till bank överlämnat penningar eller annan lös egendom utan att förbehålla sig rätt att däröver förfoga, skall gåvan anses fullbordad när det givna blivit av banken mottaget för gåvotagarens räkning; och skall detta gälla ändå att av banken utfärdat bevis, som i 3 § sägs, behållits av givaren.

Vad nu är sagt skall äga motsvarande tillämpning där givaren låtit å gåvotagarens räkning överföra medel som givaren hade inestående i banken.

5 §.

Varda, efter det gåvan blivit utfäst men innan den fullbordats, givarens förmögenhetsvillkor så försämrade att, i betraktande jämväl av gåvotagarens

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

villkor, gåvans utkrävande skulle vara uppenbart obilligt, må den återkallas eller minskas.

Gör gåvotagaren givaren märklig orätt, stånde givaren fritt att återkalla gåvan, där denna ännu ej fullbordats; give dock, inom ett år från det han fick kunskap om orätten, återkallelsen till känna för gåvotagaren.

6 §.

Om utfästelse av trolovad eller make att under äktenskapet till andra maken utgiva penningar eller annat stadgas i giftermålsbalken.

Angående utfästelse om gåva som icke må göras gällande under givarens livstid stadgas i lagen om arvsavtal.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

4) L a g

om tillägg till 6 kap. giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, att i 6 kap. giftermålsbalken skall införas en ny paragraf, betecknad 6 a §, av följande lydelse:

6 a §.

Har make, utan tillbörlig hänsyn till andra makens giftorätt, genom gåva av annan egendom än i 4 § sägs väsentligen minskat sina tillgångar; visar sig, efter äktenskapets upplösning eller boskillnad eller hemskillnad, att vederlag ej kan till fullo utgå vid bodelningen, och finnes gåvotagaren hava insett eller bort inse att gåvan lände andra maken till förfång, skall gåvan eller dess värde återbäras i den mån sådant erfordras för tillgodoseende av andra makens rätt. Ej må dock på sådan grund talan väckas, sedan fem år förflutit från det gåvan fullbordades.

Var vid tiden för bodelningen gåva, som tillkommit under omständigheter varom ovan sägs, ej fullbordad, må den ej göras gällande i den mån det skulle lända till intrång i andra makens rätt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937. Äro makars förmögenhetsförhållanden att bedöma enligt äldre giftermålsbalken, skall vad i lagen är stadgat äga motsvarande tillämpning, där endera maken, utan tillbörlig hänsyn till andra makens rätt, bortgiver egendom som står under givarens förvaltning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

5) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 juni 1928 (nr 279) om arv.

Häri genom förordnas, att 2 kap. 3 §, 7 kap. 4 § och 8 kap. 4 § lagen den 8 juni 1928 om arv skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 KAP.

3 §.

Har ————— boet.

Kan ————— mottogs.

Var vid dödsfallet gåva, som tillkommit under omständigheter varom ovan sägs, ej fullbordad, må den ej göras gällande, *för så vitt* det skulle lända arvingarna efter den först avlidne till förfång.

Var vid dödsfallet gåva, som tillkommit under omständigheter varom ovan sägs, ej fullbordad, må den ej göras gällande, *i den mån* det skulle lända arvingarna efter den först avlidne till förfång.

7 KAP.

4 §.

Har ————— kvarlåtenskapen.

Vill ————— förlorad.

Var vid dödsfallet gåvan ej fullbordad, må den ej, med mindre särskilda skäl därtill äro, göras gällande, *för så vitt* det skulle lända till intrång i bröstarvinges laglott.

Var vid dödsfallet gåvan ej fullbordad, må den ej, med mindre särskilda skäl därtill äro, göras gällande, *i den mån* det skulle lända till intrång i bröstarvinges laglott.

8 KAP.

4 §.

Har ————— värde.

Var vid dödsfallet gåvan ej fullbordad, må den ej göras gällande, *för så vitt* det skulle lända till intrång i barnets rätt till underhållsbidrag.

Var vid dödsfallet gåvan ej fullbordad, må den ej göras gällande, *i den mån* det skulle lända till intrång i barnets rätt till underhållsbidrag.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

6) L a g**angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 april 1930 (nr 107) om arvsavtal.**

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 april 1930 om arvsavtal skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Avtal, varigenom arvlätare förfogat över sin kvarlåtenskap, vare ej gällande. Utfästelse om gåva, som icke må göras gällande under givarens livstid, vare giltig allenast såvitt följer av lagen om testamente.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

7) L a g**om ändrad lydelse av 10 kap. 11 § handelsbalken.**

Härigenom förordnas, att 10 kap. 11 § handelsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

11 §.

Hava två eller flere gått i borgen utan förbehåll om delad ansvarighet, svare de en för alla och alla för en för sin förbindelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

8) L a g**om pantsättning av lös egendom som innehaves av tredje man.**

Med upphävande av förklaringen den 24 maj 1872 (nr 27) av 17 kap. 3 § handelsbalken angående företrädesrätt till betalning ur lös pant förordnas som följer:

<p>Vad i lag är stadgat om rätt för den som har lös pant i händer att därur njuta betalning skall gälla även där lös egendom, vari panträtt är <i>av ägaren</i></p>	<p>Vad i lag är stadgat om rätt för den som har lös pant i händer att därur njuta betalning skall gälla även där lös egendom, vari panträtt är utfäst,</p>
---	--

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

utfäst, innehaves av tredje man, och denne om utfästelsen underrättats av *ägaren*, eller ock panthavaren hos tredje mannen företett skriftlig handling som visar att panträtt blivit utfäst.

innehaves av tredje man, och denne om utfästelsen underrättats av *pantsätaren*, eller ock panthavaren hos tredje mannen företett skriftlig handling som visar att panträtt blivit utfäst.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937. Varder efter nämnda tid underrättelse som i lagen avses meddelad innehavaren, vare lagen tillämplig, ändå att denne redan före sagda tid innehade godset.

9) L a g

om ändrad lydelse av 75 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 75 § utsökningslagen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

75 §.

Skall fordran eller rättighet utmätas, och är den grundad å löpande förbindelse eller annan handling vars företeende utgör villkor för fordringens utkrävande eller rättighetens utövande, tage utmätningssmannen handlingen i förvar. Utmätas — — — förskjuta.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

10) L a g

angående ändrad lydelse av 49—51 §§ lagen den 28 juni 1895 (nr 64) om handelsbolag och enkla bolag.

Härigenom förordnas, att 49—51 §§ lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

49 §.

Genom — — — avtalet.

Hava flere bolagsmän deltagit i avtalet, njute de efter huvudtalet lika rätt emot den med vilken avtalats och vare en för alla och alla för en ansvarige för vad utfäst är. Innebär avtalet annan bestämmelse, lände den till efterrättelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

50 §.

Användes vid avtals ingående benämning, som i 49 § sägs, må ej den benämning innehålla personnamn eller något av orden »handelsbolag», »aktiebolag» eller »förening», vid äventyr att bolagsmän, med vilkas begivande sådant skett, svara för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en.

51 §.

Drives handel eller annan näring, med vars utövande följer skyldighet att föra handelsböcker, vare om ansvarigheten för därigenom uppkommande förbindelser lag, som i 50 § sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

11) Lag

angående tillägg till lagen den 12 augusti 1910 (nr 88) om aktiebolag.

Härigenom förordnas, att i lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag skall införas en ny paragraf, betecknad 27 a §, av följande lydelse:

27 a §.

Har aktiebrev, som är ställt till innehavaren, blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att överlåtarens ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, utan så är att han visste, att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

I fråga om aktiebrev till viss man vare lag samma, där den, som verkställde överlåtelsen, kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser, till viss man eller in blanco, eller han skäligen kunde hållas för den, å vilken aktiebrevet var ställt eller senast överlåtet, eller antagas vara berättigad att handla å dennes vägnar. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937. Den äger tillämpning jämväl där aktiebrev före den dagen förkommit för aktieägaren eller obehöri-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gen blivit honom avhänt; dock gälle äldre lag, såframt aktieägaren före den 1 januari 1939 gör ansökan om aktiebrevets dödande eller mot innehavaren instämmer talan om bättre rätt till detta.

12) L a g

angående tillägg till lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse.

Härigenom förordnas, att i lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse skall införas en ny paragraf, betecknad 21 a §, av följande lydelse:

21 a §.

Har aktiebrev blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att den, som verkställde överlåtelsen, ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företråde till aktien, där han var i god tro och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser, till viss man eller in blanco.

Förvärvaren skall anses hava varit i ond tro, ej allenast där han visste, att den, som verkställde överlåtelsen, icke var den, å vilken handlingen var ställd eller senast överlåten, eller berättigad att handla å dennes vägnar, utan ock där han försummat att med skälig omsorg pröva, huruvida så var fallet. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937. Den äger tillämpning jämväl där aktiebrev före den dagen förkommit för aktieägaren eller obehörigen blivit honom avhänt; dock gälle äldre lag, såframt aktieägaren före den 1 januari 1939 gör ansökan om aktiebrevets dödande eller mot innehavaren instämmer talan om bättre rätt till detta.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

13) L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

Häri genom förordnas, att i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skall införas en ny paragraf, betecknad 22 a §, av den lydelse nedan sägs, samt att i samma lag 52 § och bestämmelsen i 260 § 4 mom. under 3) skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

22 a §.

Har aktiebrev blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att den, som verkställde överlåtelsen, ej var rätt aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, där han var i god tro och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser, till viss man eller in blanco.

Förvärvaren skall anses hava varit i ond tro, ej allenast där han visste, att den, som verkställde överlåtelsen, icke var den, å vilken handlingen var ställd eller senast överlåten, eller berättigad att handla å dennes vägnar, utan ock där han försummat att med skälig omsorg pröva, huruvida så var fallet. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

52 §.

Varda ----- bolaget.

En och samma insättares tillgodohavande på så kallad sparkasseräkning eller därmed likartad räkning må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver fyra tusen kronor. Bankaktiebolag må icke ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid, minst en vecka, efter uppsägning återbetala å sådan räkning insatta medel; styrelsen dock lämnat öppet att, då sådant prövas kunna ske utan olägenhet, i särskilda fall medgiva utbetalning utan avvaktan på uppsägningstidens utgång. Insättning å räkning, varom ovan sägs, antecknas i motbok, som utlämnas till

En och samma insättares tillgodohavande på så kallad sparkasseräkning eller därmed likartad räkning må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver fyra tusen kronor. Bankaktiebolag må icke ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid, minst en vecka, efter uppsägning återbetala å sådan räkning insatta medel; styrelsen dock lämnat öppet att, då sådant prövas kunna ske utan olägenhet, i särskilda fall medgiva utbetalning utan avvaktan på uppsägningstidens utgång. Insättning å räkning, varom ovan sägs, antecknas i motbok, som utlämnas till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

räkningshavaren. Då medel å sådan räkning lyftas, skall anteckning därom göras i motboken.

räkningshavaren. Då medel å sådan räkning lyftas, skall anteckning därom göras i motboken. *Ej må bolaget träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare av motboken kunde av bolaget åberopas.*

I fråga om efterlysning och dödande av förkommen motbok gälle vad därom är särskilt stadgat.

260 §.

3) I fråga om de bankaktiebolag, som hava utelöpande aktier, ställda till innehavaren, skola bestämmelserna i 22 a §, 23 § 1, 2, 3 och 4 mom., 71 § 1 mom. 2 och 4 punkterna samt 81 § 2 mom. icke gälla för dylika aktier.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937. De i 22 a § meddelade bestämmelserna äga tillämpning jämväl där aktiebrev före den dagen förkommit för aktieägaren eller obehörigen blivit honom avhänt; dock gälle äldre lag, där aktieägaren före den 1 januari 1939 gör ansökan om aktiebrevets dödande eller mot innehavaren instämmer talan om bättre rätt till detta.

14) L a g

angående ändrad lydelse av 23 § lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Härigenom förordnas, att 23 § lagen den 29 juni 1923 om sparbanker skall erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Insättning i sparbank skall antecknas i motbok. Motboken, som skall vara försedd med ordningsnummer, må ej vara ställd till innehavaren eller eljest löpande; ej heller må sparbanken träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare kunde av sparbanken åberopas. I motboken skall intagas erinran om att överlåtelse bör till nye ägarens säkerhet anmälas hos sparbanken. Har beträffande de insatta medlens utbetalning förbehåll gjorts, skall anteckning därom ske i motboken. Vid motboken skola vara fogade utdrag av denna lag och sparbankens reglemente, i vad de avse förhållandet mellan sparbanken och insättare.

Då medel som insatts i sparbank lyftas, skall anteckning därom ske i motboken.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I fråga om efterlysning och dödande av förkommen motbok gälle vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

15) L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

Häri genom förordnas, *dels* att 1 § lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 12 §, av nedan angivet innehåll, *dels ock* att 12 § samma lag skall erhålla beteckningen 13 §.

1 §.

Löpande — — — man.

Denna — — — obligationer.

Angående dödande av förkommen motbok med postsparbanken gälle vad särskilt är stadgat.

12 §.

Har motbok rörande tillgodohavande hos annan bank än postsparbanken förkommit, och överstiger ej insättarens tillgodohavande femtusen kronor, äge insättaren, där han ej vill, på sätt här förut är sagt, söka motbokens dödande, påkalla dess efterlysning genom bankstyrelsens försorg.

Äskar någon sådan efterlysning, och lämnar han uppgift om tid och omständigheter under vilka boken förkommit, skall efterlysningen, på sökandens bekostnad, av styrelsen verkställas genom kungörelse en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning inom orten. Har boken icke inom sex månader från sista kungörandet tillrättakommit, och förekommer ej skälig anledning till tvivel om riktigheten av insättarens uppgifter, vare han berättigad att utbekomma sitt tillgodohavande; och äge, efter det medlen sålunda utbetalts, motboken ej gällande kraft.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937 och skall gälla jämväl motbok som förkommit före lagens ikraftträdande, såframt ej motboken är efterlyst i enlighet med äldre bestämmelser.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16) Lag

angående ändrad lydelse av §§ 5 och 13 förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

Härigenom förordnas, att §§ 5 och 13 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

Äro flere gäldenärer, som samfällt åtagit sig gälden utan att delning av ansvarigheten kan anses förbehållen, vare likväl, där borgenären försummar att sin fordran hos någon av dem bevaka efter 1 §, de andra ej skyldiga att gälda var mer än sin del efter huvudtalet. Uppkommer hos någon av dem brist, varde den lika fördelad mellan de övriga, och falle borgenären den del till last, som gäldas skolat av den, han låtit bliva ansvarigheten kvitt.

Har borgenär under tionde året utfått sin fordran hos en av flere gäldenärer, som en för alla och alla för en svara; då äge denne, inom ett år sedan fordringen gulden blev, sin rätt bevaka hos de andra, av vilka ersättning bör utgå, för vad han över egen del betalt.

§ 13.

Äro flere gäldenärer, som samfällt åtagit sig gälden utan att delning av ansvarigheten kan anses förbehållen, och har kallelse å någonderas borgenärer ågått; då äge var av de andra gäldenärerna, lika med borgenären, att fordringen bevaka, ändå att den ej blivit förut hos någondera utsökt.

§ 5.

Äro flere gäldenärer en för alla och alla för en ansvariga för gälden som de samfällt åtagit sig, vare likväl, där borgenären försummar att sin fordran hos någon av dem bevaka efter 1 §, de andra ej skyldiga att gälda var mer än sin del efter huvudtalet. Uppkommer hos någon av dem brist, varde den lika fördelad mellan de övriga, och falle borgenären den del till last, som gäldas skolat av den, han låtit bliva ansvarigheten kvitt.

§ 13.

Äro flere gäldenärer en för alla och alla för en ansvariga för gälden som de samfällt åtagit sig, och har kallelse å någonderas borgenärer ågått; då äge var av de andra gäldenärerna, lika med borgenären, att fordringen bevaka, ändå att den ej blivit förut hos någondera utsökt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

B) att den i anledning av förevarande proposition väckta motionen, i den mån den ej kan anses besvarad genom utskottets hemställan under A), icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 februari 1936.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman, Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck, Velander, Löfgren, Otto Wangson, Henriksson* och *Verner Andersson*;

från andra kammaren: herrar *Linnér, Lindqvist, Sjögren, Olsson* i Rimforså, *Hillgård, Johnsson* i Kalmar, *Gardell* i Stenstu och *Lindberg* i Stockholm.

Reservationer:

1) *Vidkommande förslaget till lag om skuldebrev 2 §:*
av herrar *Linnér* och *Anderson* i Hägelåkra, vilka anförde:

Såvitt angår skuldebrev, torde den i propositionen föreslagna avfattningen av 2 § första stycket och den redaktion, utskottets majoritet förordad, knappast föranleda olika tolkningar. Valet av den ena eller andra avfattningen inverkar ej heller på frågan huruvida analogisk tillämpning av lagstadgandet kan äga rum. Däremot torde, där analogi anses böra tillämpas, solidarisk ansvarighet komma att utkrävas i flera fall enligt majoritetsförslaget än enligt propositionens avfattning. Den senare ger nämligen möjlighet till friare prövning av alla de omständigheter som kunna stödja ett påstående om delad ansvarighet, varemot utskottsmajoritetens förslag läter komma att binda avgörandet vid uttryckligen gjorda förbehåll, vilka gäldenären just i analogifallen knappast torde haft anledning att överväga. Förslaget kommer således att medföra en skärpning av den nya solidaritetsregeln, som icke synes vara av förhållandena påkallad.

På grund härav tillstyrka vi bifall till 2 § första stycket enligt dess lydelse i propositionen.

2) *Vidkommande förslaget till lag om skuldebrev 6 §:*

av herrar *Linnér, Velander, Löfgren, Otto Wangson* och *Hillgård*, vilka ansett att paragrafen bort behållas med den i propositionen föreslagna lydelsen och till stöd därför anförde:

På sätt utskottets majoritet yttrat kunna fall förekomma då ett särskilt skadestånd bör utgå utöver uppskovsränta. Sådana fall ha ock redan förekommit i rättspraxis. Vid sådant förhållande synes det oss icke lämpligt att underlåta att i lagen intaga ett stadgande i ämnet. Med den begränsning propositionen föreslagit torde icke behöva befaras att obehöriga skadeståndsanspråk skulle kunna vinna stöd av stadgandet. Vi vilja emellertid understryka att en tillämpning av allmänna skadeståndsregler synes böra medföra starka begränsningar i skadeståndsrättens omfattning, i synnerhet med hänsyn till orsakssammanhangets beskaffenhet och skadans förutsebarhet.

3) *Vidkommande förslaget till lag angående ändrad lydelse av §§ 5 och 13 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer:*

av herrar *Linnér* och *Anderson* i Hägelåkra, vilka anfört:

Under åberopande av vår reservation vid 2 § skuldebrevslagen hemställa vi, att §§ 5 och 13 i förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer måtte antagas enligt den lydelse nämnda lagrum erhållit i Kungl. Maj:ts proposition.